

Sade o el text com a incest

Article publicat a la revista *L'Espill*, núm. 8 (1980)

Josep-Lluís Seguí

«Oh, tu que vols recórrer aquesta espinosa carrera! no perdes de vista que el novel·lista es l'home de la natura, ella l'ha creat per fer-lo el seu pintor; si no es converteix en l'amant de la seua mare tan prompte com aquesta l'ha posat al món, que mai no escriga, jamai el llegirem.»

Marqués de Sade: *Idea sobre les novel·les*

NARRACIÓ I DISCURS DE L'INCEST (*Els crims de l'amor*)

ARRACIONS i discursos, al text sadià. En aquest cas, els discursos i les narracions dels «amors criminals» d'*Els crims de l'amor*.

Narracions: el narrador (de vegades un narrador omniscient; unes altres un personatge del relat) ens narra els esdeveniments: amors, crims; els crims de l'amor... Fets que donen per a un discurs. El discurs de l'incest.

Discursos: la veu del narrador omniscient, i sobretot la veu que es posa en boca d'un personatge, discurseja al voltant d'una idea que precedeix o segueix —de vegades, simultàniament— els esdeveniments de la narració: el crim, l'amor; el crim de l'amor. L'incest.

La narració, amorosa-criminal, es la d'un trajecte; la d'una sèrie de desplaçaments amorosos (en el temps i en l'espai) que menen al crim.

Així a *Dorgeville* i a *Florville i Courval*, com també a *Justine* i a *Juliette*.

El viatge a Sade, és la fugida de la temptació del crim (*Florville...*, *Justine*), o la seua recerca (*Juliette*); i sempre el seu acompliment. Aquest desplaçament —el viatge— equival al desordre, a la transgressió, i a la consecució final del crim.

El lloc adient de i per al discurs és un indret tancat i un temps en suspensió. Com a espai clos de privilegi, el castell i el *boudoir* del llibertí. Així a *Eugénie de Franval*, i a *Els 120 dies de Sodoma*, a *La filosofia al boudoir*. I en aquells indrets (castells, *boudoirs*, convents...) per on passen les narracions (*Justine*, *Juliette*).

En l'ordre de l'espai tancat s'instaura el discurs del desordre: el discurs de l'incest, que té com a conseqüència el desordre

familiar-social. I el discurs d'un altre ordre de coses: Incest com a ordenat sistema del llibertí.

EL DISCURS COM A INCEST

(*Eugénie de Franval*)

«[L'incest] estén els vincles de les famílies i fa en conseqüència més actiu l'amor dels ciutadans per la pàtria.»

(Marques de Sade. *La filosofia al boudoir*)

Aquest fragment de la teoria-justificació de l'incest, que apareix al discurs «Francesos, un esforç encara si voleu ser republicans», és, si més no, dubtós. Diríem que es tracta d'un típic sofisma dels que empren els llibertins sadianes per tal de seduir la seua víctima (qui, d'altra banda, mai no necessita ser seduïda, donada la seua condició de víctima ja dominada) i els seus companys de llibertinatge (a qui tampoc no els cal cap seducció discursiva per tal de dur a terme els seus desitjos). Podria, en tot cas, entendre's com un sofisma de cara a la societat —a la família, a la pàtria—. Més endavant, però, en aquest mateix discurs sobre l'incest, trobem «idees» que expliquen ben bé el desig-discurs incestuós, com ara: «el gaudi dels objectes que ens pertanyen sempre ens ha semblat més deliciós, i, més clarament, m'atreveixo a assegurar que l'incest hauria de ser llei de tot govern basat sobre la fraternitat».

Els objectes que ens pertanyen, la fraternitat, com a base del desig, i del seu discurs. Desig i discurs de l'incest.

I diu, es pregunta —o més aviat interroga el lector-seduït—, aquest discurs:

«Us pregunte si no es pot ser un abominable prejudici considerar com a crim el fet que un home estime més per al seu gaudi l'objecte el sentiment del qual la natura el plaça més a prop. Seria com dir que ens és prohibit estimar massa els individus que la natura més ens ordena que estimem, i que com més gran és la inclinació que ens imprime vers un objecte, més ens ordena al mateix temps que ens n'allunyem.»

Així, segons el discurs del text sadià, la natura ens *ordenaria* (instaria una ordre, i un ordre) que estimassem els éssers que tenim més a la vora: la mare/el pare, la germana/el germà, la filla/el fill.

És aquest el desig implícit a la natura —diuen els llibertins en el seu discurs—. És l'amor primigeni i fonamental.

És la prohibició determinant que la societat, la cultura, ordena (i una vegada més cal prendre els dos sentits del mot ordre) i la transgressió de la qual castiga. La narració ens donarà compte de les conseqüències d'aquest crim penat socialment.

A *Eugenie de Franval* trobarem el discurs —realització del desig, posada en escena de l'amor incestuós— de l'incest, i la seua narració —la revelació d'aquest crim.

Franval, el protagonista d'aquesta «novella tràgica», és descrit pel narrador amb els següents trets:

«posseïa, amb 400.000 lires de renda, la més bella figura, la fesomia més agradable, i els més diversos talents; però sots aquesta forma exterior seductora s'amagaven tots els vicis i, dissortadament, aquells l'adopció i pràctica dels quals menen ben prompte al crim».

És a dir: sota l'aparença externa (social: els diners, la bona presència, el talent...), hi es, en Franval, amagat el vici (la forma repetitiva de la realització del desig) que duu al crim contra la societat. Més endavant se'ns continua dient que, malgrat els encants i talents de la joventut que posseïa, menyspreava els deures morals i religiosos, que «havia esdevingut impossible als seus mestres de fer-li adoptar».

I havia estat el seu propi pare qui li havia *prestat* els llibres (els discursos, plens de «sofismes a la mode») que l'havien «corromput més ràpidament».

D'una manera més precisa encara, més completa i més significativa el narrador acaba per descriure, el seu personatge:

«No cabia, en el cor del jove Franval, cap dels vicis de lleugeresa, desordre i irreflexió [...] amb molta confiança en ell mateix, amant de l'ordre, es trobava disposat immillorablement a sostenir una llar.»

És a dir, el seu racionalisme i la seua disposició per a l'ordre més ferm és ben palès.

Al costat d'açò, tot un seguit de defectes morals que se li imputen: hipòcrita, astut, egoista, enganyós, murri..., que encobreix amb, entre altres recursos seductors, la seua eloqüència.

La definició-descripció del personatge és ben clara: totes les qualitats més seductores en l'exterior, i interiorment els desitjos criminals. I sobretot, l'eloqüència, la capacitat de discurs amagant els vicis *criminals*, i com a arma de seducció.

Quan comença la història que se'ns narra, Franval havia *perdut* els seus pares, i un oncle (substitut del pare) li reposa els béns heretats alhora que el casa amb una dona que l'oncle mateix li tria.

Esposa, doncs, que forma part d'una herència (forma part del patrimoni heretat del pare, lliurat per un substitut d'aquest), que és un bé social. Una dona d'excepcionals qualitats físiques («cabells rossos», «ulls blaus», «cintura fina», «pell llisa i fresca com les roses...), però que el seu marit considera com «algú que els costums ens lliuren en servitud». És a dir: com una esposa en la seua funció social. I en aquest sentit fa ús d'ella. I l'esposa «parí una filla encara més bella que la seua mare». Filla que durà el nom d'Eugénie: «l'horror i alhora el miracle de la natura».

Allò que primer fa el pare amb aquesta xiqueta és separar-la de la mare. I, després, no donar-li a conèixer cap dels «principis religiosos o morals en què una noia d'aquesta edat cal ésser comunament

instruïda». Tot açò a fi de no entrebancar allò que Franval considera que és l'únic que necessita aprendre una noia: aprendre a agradar. («Une fille n'avait besoin que d'apprendre a plaire», diu el text original; i cal fer notar que «fille» es pot traduir per *noia* i per *filla*, com així mateix per *donzella* i per *bagassa*.) A més, el propi pare esdevé mestre d'Eugénie, de la seua filla-noia-donzella-bagassa...

Mestratge, ensenyament, que s'exerceix en un indret tancat: la casa paterna; i a l'habitació del pare aquelles ensenyances que aquest mateix imparteix, les «seues conferencies»: «allà, inculcava a la seua filla les seues màximes sobre la moral i sobre la religió; ell li oferia, d'una banda, allò que certs homes pensaven sobre aquestes matèries; establia, d'una altra banda, allò que ell n'admetia». Discursos, els de Franval a la seua filla, que «no tenien per simple objecte afermar la ment» i que per tant «acabaven rarament sense inflamar el cor», fet pel qual Eugénie «no trobava res de més estimable que el seu pare». Pare, al qual dóna els noms d'«amic meu, germà meu». Desplaçament, així, de l'incest pare-filla —i mestre-deixebla— a una relació (*amistat*) amorosa *fraterna*.

Un *diàleg* d'amor s'estableix entre tots dos durant els anys d'educació d'Eugénie per part del seu pare. Diàleg de declaracions de mútues estimes i de promeses d'amor i plaer. Fins que la noia arriba als catorze anys, «època en la qual Franval volia consumir el seu crim». I, arribat aquest moment, tot referint-se al crim (l'incest) que es prepara (que ha preparat Franval evitant-li els *discursos* que poguessen impedir a aquesta de decidir-se, donant-li els que ajuden a la seducció) el narrador ens diu:

«Tremolem. Ell ho féu.»

Tremolem nosaltres; és a dir, tots els que no participem en allò que Franval i Eugénie van a fer, tots els que restem fora de l'incest-discurs entre pare i filla.

I d'aquest acte que es desenrotlla en la soledat i la intimitat d'ambdós personatges, el text ens dona sobretot el diàleg amorós entre pare i filla; allò que ambdós diuen d'allò que faran, d'allò que fan.

L'incest, així, es posa en escena, es realitza, principalment, per mitjà del discurs; dels discursos que el diàleg entre tots dos incestuosos estableixen.

Com a resultat immediat de la consumació de l'incest, Franval esdevé «perdudament enamorat» de la seua filla, la qual cosa el duu a «l'abandonament de la seua esposa».

L'esposa intentarà aleshores casar la filla (és a dir, donar-la a un altre home que no siga el pare); casament al qual es negaran pare i filla, adduint-hi un «defecte», «l'enigma» del qual, una vegada revelat, mostraria la raó de la impossibilitat de casar Eugénie amb un altre home.

Enigma, que no es un altre (com a l'Edip) que el de l'incest; *defecte* que és el de la pèrdua de la virginitat com a valor de canvi

matrimonial; virginitat que li ha estat lliurada al seu primigeni posseïdor: el pare.

I per tal de resoldre l'enigma, la mare de l'esposa de Franval (en certa manera, la mare d'aquest) cercarà l'ajut d'un clergue: d'un *pare*.

Aquest *pare*, davant la possibilitat de descobrir el crim que suposen amagat rere el comportament de Franval envers Eugène, diu:

«No és molt menys important castigar un crim que impedir que es propague? Si el deixem en la foscor que cerca, potser no és com destruir-lo? Inevitablement es produeix un escàndol si el crim es fa públic i si les descripcions d'aquest exciten les passions en aquells que són propensos al mateix tipus de crim.»

Hom pot trobar en aquestes paraules, en aquest personatge del *pare* (*del pare bo*), la veu del narrador (i, més enllà, la del filòsof Sade) que ens descobreix el fons de la seua escriptura. És a dir: fer públic (relatar) l'incest (l'esdeveniment) és produir un escàndol (un desordre al si de la col·lectivitat que se n'assabenta i que no pot admetre la instauració i practica d'aquest fet-discurs).

El discurs-incest passarà així a ser narració pública. I contra l'ordre constituït d'aquest incest, d'aquest discurs, es desencadenarà tot un procés destructor que destruirà l'ordre de l'incest, però també l'ordre familiar on aquest ha sorgit i contra el qual s'ha produït.

La narració-descobriments, i destrucció, d'aquesta relació incestuosa es produeix per l'encadenament d'una sèrie de fets moguts pels interessos socio-sexuals dels protagonistes.

Franval voldrà fer caure en delictes la seua muller, per tal de fer-la igualment culpable, i concertarà la seua seducció amb un amic, un altre llibertí, amb la intenció de sorprendre'ls ell, Franval, en *l'acte criminal*. (No seria aventurada la hipòtesi que, en cas de descobrir la dona en braços d'un home, Franval assistiria a l'escena primària de la seua mare amb el pare. Es clar que, si Franval té una relació *fraterna* amb Eugénie, es converteix en *fill* de la seua muller. El llibertí que ha de seduir la dona no és res més que un substitut del pare.)

Com a jugada de seducció, el llibertí que ha de seduir l'esposa de Franval descobreix a aquesta l'amor incestuós del seu marit. Davant el dubte, Mme. de Franval voldrà *veure* la realitat d'aquest incest, i assistirà a una escena amorosa entre pare i filla. (Caldrà, doncs, *veure* ací una altra escena primària: davant la relació de Franval —un pare— amb Eugénie —una dona, una esposa—, Mme. de Franval es converteix en *la filla* que assisteix a l'escena amorosa dels pares i veu en la mare la seua rival. De fet, allò que ha esdevingut entre ella i la seua filla, només que a l'inrevés.)

A partir d'ací, les rivalitats entre uns i altres (la mare i la filla, el llibertí i Franval), una vegada al descobert, es constitueixen en una lluita oberta, i s'esdevé tot un seguit d'intrigues, paranys i accions criminals (dos raptos, un assassinat) així com encontres dialèctics,

discursius, entre Franval i el sacerdot, el llibertí i Mme. de Franval, Franval i Eugénie...

D'aquests discursos, cal fer notar aquesta reflexió que el pare fa a la filla:

«No hem de mostrar respecte ni consideració envers els altres si aquests han evidenciat que la nostra infelicitat o la nostra ruïna es l'únic objecte dels seus desitjos.» (Es clar que *l'objecte dels desitjos* dels altres es la pròpia felicitat; però si aquesta es entrebancada per un altre cal cercar la seua *ruïna*, la seua *infelicitat*.)

I davant l'alternativa d'elecció que Franval posa a la seua filla, aquesta contesta:

«Oh, tu, a qui estime i estimaré tots la meua vida ¿pots dubtar de la meua elecció?»

L'elecció (d'objecte) de la filla és clara, com també ho és la de la mare. Totes dues desitgen Franval, el *pare*, o més aviat volen ser desitjades per aquest, seduïdes per ell. I, més encara, pot dir-se que aquest desig de relació amorosa amb Franval, per part de cadascuna d'elles, depèn de l'existència de l'altra. Eugénie desitja —i es lliura— el seu pare, és a dir, el marit de la seua mare. Mme. de Franval recupera seu marit, és a dir, l'home que ha comès incest amb la seua filla. Veurem tot açò a la fi del relat.

I el final de la història es precipita. Davant la condemna a mort Franval per assassinat (del seu rival, el seductor llibertí que ha tractat ara de seduir Eugénie), la sogra de Franval, amb el clergue, provoca confessió final d'Eugénie (aquesta confessa la seua intenció de matar —per indicació del seu pare— la seua mare) i, descobrint-li-ho a Mr de Franval, la conseqüent mort d'aquesta.

Mme. de Franval mor de dolor en conèixer el projecte de la seua definitiva destrucció per part —per mà— de la filla (la rivalitat pel pare arribaria ací a l'assassinat efectiu).

Però Eugénie, davant la mort natural de la mare, decideix de morir també. Es declara penedida —segons relata el clergue— i mor de manera també natural en braços de la seua mare: és a dir, unint-se a ella en un abraç, i en la mort.

En braços de la mare, també, morirà Franval, i també voluntàriament, travessant-se, aquest, dues vegades el cos amb una espasa. I fa suposadament penedit dels seus crims. Suposadament, perquè és ell mateix qui parla del seu penediment, i sabem ben bé que, malgrat seua eloquència, els seus discursos son fets de sofismes seductors.

Una interpretació d'aquest final (la mort natural de la mare; la mort volguda de la filla; el suïcidi del pare, aquests darrers amb el precedent penediment) podria resumir-se així:

Davant el descobriment definitiu de la intenció criminal de la fi (matar-la i fugir amb el pare), a la mare no li resta més que

—*naturalment*— morir-se: desaparèixer d'escena, deixar de ser la mare de la filla incestuosa i triomfant.

La mort de la mare suposaria, per a la filla, la substitució real de la primera per ella. Esdevindria, així, no ja *amiga i germana o filla criminal*, sinó esposa real; cosa que acabaria amb la situació criminal amorosa. D'altra banda, si es dona una identificació entre filla i mare, la mort d'aquesta darrera ha de dur la primera a la mort igualment. Franval mor davant el cadàver de la seua esposa —de la mare— fent-se dos cops d'espasa —un per cada dona—, i rega el cos de la dona amb la seua sang (és a dir, *ejacula* en el cos d'ella). Certament, Mme. Franval és el model de la *mare bona* (com, així mateix, Eugénie representava la *mare dolenta*), i aquesta *còpula* (còpula en la mort, i morta és la realització de l'incest desitjat amb la mare).

Així, en el discurs, s'instaura l'incest: la seua teoria (en realitat falsa: un sofisma), i el seu desplaçament envers la fills, envers la germana.

En la narració, es desconstrueix aquest discurs i s'arriba (per mitja d'un desplaçament: d'un desordre, d'un viatge, d'una substitució) a l'incest fonamental: aquell incest que l'escriptor —ho diu Sade a la seua *Idea sobre les novel·les*— té a la base de la seua escriptura.

EL RELAT COM A INCEST

(*Florville i Courval o el fatalisme*)

Com en *Justine* i com en *Juliette*, en aquest relat d'*Els crims de l'amor*, és el mateix personatge protagonista qui narra —a algú, a un altre personatge del relat— la seua pròpia vida, les seues peripècies, la seua trajectòria vital, la seua història, a manera de confessió auto-inculpatòria/exculpatòria, o seductora.

Ací, la protagonista, Florville, «d'aparença juvenil, de rostre el més agradable i interessant, de trets dolços i delicats, pell blanca com les liles i cabells castanys rogencs fins al terra, de boca fresca i finament acabada com una rosa de primavera, alts i ben formada, de moviments graciosos, encisos ben delineats i d'una bellesa de les que no es rebreguen en molt de temps, aquesta dona narra la seua història —que ocupa gairebé la totalitat del relat— a Courval, un home de cinquanta anys, vidu. És a dir, una imatge o substitut del pare.

Perquè, en efecte, a Florville, al costat de les virtuts físiques i morals, se li atribueixen dos *units defectes*: la falta de béns econòmics i la seua carència de pares, o més aviat, el desconeixement de la identitat dels seus progenitors. Així, falta a Florville (el coneixement de) la mare i el pare.

Només nàixer, Florville és abandonada, i és tot seguit recollida per un altre matrimoni: troba, així, uns *altres pares*. Quan Florville fa els quinze anys, quan creua el llindar de l'adolescència, mor

precipitadament aquesta *segona mare* que se l'havia afillada. Davant Açò, i per tal d'allunyar tota sospita/calúmnia social de relacions il·lícites (allunyant així, és clar, la temptació/possibilitat d'una forma de para-incest entre Florville i el seu pare adoptiu), la jove ha d'abandonar aquest reducte pseudo-familiar, iniciant així el seu —fatal— camí de crims i amors.

Un recorregut, el de Florville, que la fa passar per la *seducció* i la *fornicació* (és seduïda, malgrat una primera *virtuosa* resistència, amb l'impuls del seu desig, per un jove del qual quedarà prenyada), l'*assassinat* (mata, més o menys involuntàriament, un altre jove), i és causa indirecta d'una altra mort (de la dona que ha comès un crim i a la qual denuncia).

Un recorregut que la duu, també i sobretot, al retrobament amb el seu pare, a narrar a aquest la seua vida —les fatalitats, amors i crims de Florville—, el seu relat.

Perquè la condició que imposa Florville a Courval, per tal de consentir a contraure matrimoni amb ell quan aquest li ho demana, que ell escolte el relat —la història— que ella conta/fa de la seua vida, allò que ella sap o/i diu d'ella, del recorregut que realitza des del naixement fins l'encontre amb Courval. Només si Courval l'accepta a *aquest relat*, ella s'hi casarà. I allò que li conta és la història d'uns fortunis causats precisament pel caràcter virtuós de la dona protagonista, que ja són passat, relat conclòs. I Courval ho assumeix i la fa seua muller.

Fins ací, la virtuosa Florville («seriosa, molt piadosa, constant en seues obligacions religioses, de caràcter encisador, com un àngel sol a la terra servat per a Courval») ha viscut entre el desig i el refús de pròpies passions, entre el gaudi i la desgracia, entre la integritat virtuosa i el crim.

Amb Courval, Florville troba una *llar* (un espai propi on habitar de manera estable, en contrast amb la inestabilitat que caracteritzava la seua anterior situació —continus desplaçaments, *viatges*— i que de era allò que la duia a viure tants d'infortunis); troba també riquesa i diners, i un *espòs* (que la fa engendrar un fill: és a dir, que la retorna a l'inici de la seua vida —amorosa— en la qual engendra un fill —il·lícit— i el perdé junt amb l'—il·legal— espòs). Però aquest final feliç de la història de Florville és només un parèntesi (contat pel narrador del text i no per algun dels seus personatges) i dona pas a un altre relat d'un altre protagonista.

En aquest punt, precisament, les dubtances i angúnies de Florville pel seu passat i per la promesa de felicitat del seu present-futur, vénen a ser aclarides/destruïdes per l'arribada d'un inesperat visitant. Florville, davant l'anunci de l'arribada d'aquest (de l'entrada en escena d'altre que *parlarà*), s'estremeix, i demana que el facen passar. Hi ha en ella com una premonició que li diu que aquest nou personatge completarà el seu relat.

El visitant no és un altre que el «perdut» fill de Courval. I hi acude després dels anys, a confessar al seu pare el relat de la seua vida des que abandona la casa paterna en companyia de la mare. La narració del fill de Courval descobreix (a Florville, a Courval, al lector) la cadena de fatalitats i infortunis que han viscut tots ells.

La mateixa Florville, dirigint-se a Senneval, el fill de Courval, sintetitz, relata així, allò que ha dut a terme en la seva vida *d'amors i crims*.

«Reconeixeu-me, Senneval, reconeixeu al mateix temps la vostra germana, la noia que seduireu a Nancy, l'assassina del vostre fill, l'esposa del vostre pare i la infame criatura que arrossega la vostre mare al patíbul... Si, cavaller, aquests son els meus crims; on mire només veig objectes que em regiren les entranyes; o el meu amant en el meu germà, o el meu espòs en el meu pare, i si em mire a mi mateixa només distingesc el monstre indescriptible que apunyala el seu fill i envia la seua mare a la mort.»

Després d'acò, després de mostrar als seus suposats pare-espòs i germà-amant, i a ella mateixa, els seus crims (incests, assassinats), Florville se suïcida (fent morir amb ells el fill que està engendrant). La cadena de fatalitats/crims que viu/conta Florville pot esquematitzar-se així:

Florville és *seduïda* per Senneval (el seu *germà*), del qual tindrà un fill.

El *fill* intenta *seduir* Florville (la seua *mare*).

Florville, be que atreta per ell, es resisteix i el mata (mata el seu fill).

Florville, per un atzar, veu que una dona (la seua *mare*) comet un crim, la denuncia i la mare mor en el patíbul. Florville es case amb Courval (el seu *pare*). Florville se *suïcida* (prenyada, producte de *l'incest*).

Veiem així que, Florville, després del seu naixement i en ser abandonada per la seua mare, realitza un recorregut (espacial: viatges, canvis de residència; eròtic i sentimental: amors, desenganys, desitjos frustrats; vital: tot el trànsit des de la infantesa fins la maduresa, en la qual pose fi a la seua vida), tota una llarga trajectòria que la condueix a l'incest amb el seu pare.

Trajecte aquest (la història de la seua vida) que comprèn: un incest consumat (amb el seu germà) i amb descendència (un fill), un «filicidi» (que evita un possible incest en un acte amorós també desitjat per ells), un parricidi en la seua pròpia mare (per delació, de manera indirecta, com en els desitjos transformats als somnis, i a la literatura...).

La relació incestuosa amb el germà funciona, en primer hoc, com a iniciació sexual, com a desflorament de Florville, en substitució del pare. Després, desencadena els esdeveniments esmentats de la vida de la jove, traçant el camí de l'encontre amb el pare (ja desflorada, *i carregada de culpes* que redimeix confessant-les al pare). Culpes que no són una altra cosa que l'eliminació d'entrebancs

en el seu llarg, tortuós, diferit (com en un estat de latència) itinerari/regrés al pare.

Amb l'(accidental) assassinat del seu fill, Florville evitarà no ja relacionar-se sexualment amb ell (cometent *un pecat de fornicació*, i en altre pla, d'incest), sinó, principalment, casar-se (consumació de l'incest però remei a la passió amorosa) i truncar així el seu (fatal) camí vers el pare.

Aquest assassinat (socialment amagat, com si d'un *crim* familiar tractàs), provoca la fugida de Florville i la duu a trobar-se casualment amb la seua mare. Una vegada més, la virtuosa consciència de Florville la *trairà*, i provoca la mort de la seua mare. Amb aquest assassinat (indirecte, però atribuïble només a ella, ja que n'és l'únic testimoni) elimina l'única persona que coneix amb escriu qui es Florville (i qui és el que serà el seu marit) i pot impedir per això el fatal incest. A més, és clar, és la *mare*, la dona del *pare*.

Realitzada la iniciació-desflorament, i dut a terme l'incest fratern desplaçat (realitzat simbòlicament) l'incest amb el fill per mitja de l'assassinat (amb unes tisores, fent-lo sagnar, com en una mena de castració), i executada (indirectament i subtil) la mare, després de narrar tot al pare (ignorant/amagant els vincles familiars, és a dir, les causes pregonas/latents dels crims), Florville accedeix plenament al pare, consumant l'incest, contrau matrimoni legal, engendra un fill, es fa posseïdora dels béns paterns.

Aquesta possessió del patrimoni familiar és precisament allò que duu la mare a desfer-se de la filla, per tal que només el fill siga l'hereu dels béns.

Sexualitat (latent) i diners (manifests) apareixen ací com a factors disgregadors de les relacions familiars. La mare elimina la filla en la qual troba una competidora no tant en relació al pare com al fill, que, fatalment, ambdós germans tornaran a trobar-se, i s'uniran sexualment, i una mena de venjança davant la forçada separació inicial cal sobre la mare de mans de la fills.

Senneval abandons la mare (davant la conducta *escandalosa*, de *mare dolenta*, d'aquesta), fet en el qual podem fàcilment entendre un referent de l'incest. Refús de la mare (de la mare *dolenta*, de «conducta alarmant») que el duu a l'incest amb la germana. Com a substitució de mare? És clar que sí. No obstant això, Senneval, al final del seu trajecte de crims d'amor, *provoca la mort* de la germana: Florville, la seua germana que, ara ho sabem tots, tingué certa relació incestuosa amb el seu fill, que dugué a la mort la mare, que s'uneix incestuosament amb pare, esdevenint *així la falsa mare* de Senneval. En últim terme, Senneval ha comès incest amb la *mare* (Florville) a *posteriori*. (El relat de Florville desitja/encobreix l'incest; el de Senneval el descobreix/realita).

Després del suïcidi de Florville, el relat de Senneval s'entén no com una confessió de culpes sinó com una *denúncia*. Amb els fets que conta, possibilita el coneixement de la *veritat*. El seu relat descobreix els vincles familiars, la vertadera essència dels crims que Florville duu

a terme fins i tot quan creia redimir-los (en el seu matrimoni amb Courval). Incestos i parricidis, els crims d'amor comesos per la virtuosa —i a causa de la seua virtut— Florville, queden al descobert. O, més aviat, són dits per Florville, ja que de tot l'esdevingut no tenim més notícia que la que ens donen els personatges; ningú més —és a dir, el narrador— no ens assegura la veracitat de la narració. Els fets, però, esdevenen veritat, si no en realitat, per la paraula. I a Florville, després del seu relat, amb el de Senneval, i amb les conclusions que ella mateixa n'extrau, amb el nou relat que fa de la seua vida, no li resta més que «cometre un crim que venjarà tots els altres»: es a dir, disparar-se un tret amb la *pistola* del seu *germà*, davant els ulls d'aquest i del pare.

D'alguna manera, els desitjos materns (de la mare de Senneval i Florville) s'acompleixen amb el desenllaç de la història.

El fill preferit recupera els béns paterns. El desig incestuós de la mare envers el fill —mai no acomplert— es converteix en or. (L'altre incest no consumat, el de Florville i el seu fill —sempre, aquell que relaciona mare i fill—, es transforma en sang; com el desig incestuós, envers la mare, de l'escriptor que esdevé escriptura: ho diu ben clar Sade en la seua *Idea sobre les novel·les*.)

En les ratlles finals, però, el narrador de *Florville i Courval o el fatalisme*, ens diu que pare i fill, després d'una malaltia que els apropa a la mort, «es retiren del món», i en una «soledat austera» troben un final pacífic per a les seues vides.

Certament, després dels crims (incestos acompanyats de morts) que han comes tots ells, la família de Courval resta destruïda, sense més grans possibilitats de crims a cometre al seu si, a no ser l'equivoca relació entre pare i fill vivint en compartida soledat...

Finalment, en el seu discurs (a)moral, el narrador/Sade ens adverteix/recorda que «només en la fosca de la tomba» podem trobar la calma, fugint així del «desenfrè de les passions» (el desig de l'incest) i la «fatalitat del destí (la possibilitat, emmascarada, accidental, de dur-lo a terme).

Aquesta *tomba* (soledat, retir del món, tancament) en la qual Sade desitjà, imaginà, escriví, realitzà la seua obra-incest.